

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לספרויות זרות ובלשנות – שנת הלימודים תשפ"א 2020-021

שם הקורס: דרמה וכתביה יוצרת

מס' קורס:

שם המרצה: ד"ר נעם גיל

שעות קבלה:

יעדי ההוראה:

הסדנא **דרמה וכתביה יוצרת** תעניק לך את ההזדמנות ללמוד ולהפנים את העקרונות המהותיים לכתביה דרמטית וכן לפתח מיומנויות וטכניקות כסופר/מחזאי/תסריטאי. אנחנו נקרא וננתח מגוון טקסטים תיאורטיים על אמנות הכתיבה וכן נדון במבחר טקסטים דרמטיים (מן הספרות, התיאטרון, הקולנוע והטלוויזיה) שיסייעו לנו בהבנת ובהטמעת עקרונות הכתיבה. אנחנו נתמקד במושגים חשובים כגון דמות, עלילה, קונפליקט, פעולה, סצנה, דיאלוג וניישם אותם בטקסטים דרמטיים שנכתבו. השיעורים יוקדשו לדיון נרחב באומנותו של הכותב וכן לשיתוף עבודות הסטודנטים במהלך הסמסטר.

הסדנא תיערך בעיקר דרך דיונים בכיתה בטקסטים דרמטיים ובמטלות שיינתנו במהלך הסמסטר. המטלות נועדו להמחיש את תהליך היווצרותו של סיפור דרמטי, בו הסטודנטים יתבקשו לנסח רעיון ולפתח את הרעיון עד כתיבת טקסט דרמטי קצר אך שלם. שיתוף הסטודנטים את המטלות שהכינו בינם לבין המרצה וחבריהם וכן שיחה קונסטרוקטיבית על הטקסים מהווה נדבך מהותי בסדנא.

היעד המרכזי אליו נכוון הוא כתיבת טקסט דרמטי קצר (סיפור, מחזה, תסריט) שיפותח על ידי כל סטודנט במהלך הסמסטר משלב הרעיון, דרך פיתוח הדמויות, ניסוח המבנה העלילתי של הטקסט ועד המוצר המוגמר.

פרשיות לימודים:

1. **הקדמה – לדמיין "מציאות" אחרת –** דיון מקדים בנושאים שנעסוק בהם במהלך הסמסטר.
2. **מהותה של דרמה – תשוקה, פעולה, קונפליקט –** השילוש הקדוש של כתיבה דרמטית – מה הדמות רוצה (תשוקה), מה הדמות עושה על מנת להשיג את מה שהיא רוצה (פעולה) ומה עומד בדרכה של הדמות (קונפליקט)?
3. **איפה להתחיל? האבולוציה של הרעיון.** מהיכן מגיעה ה"השראה"? איך מספרי סיפורים מוצאים רעיונות? מה מבדיל רעיון מבטיח מרעיון בעייתי? **מטלה – לבחור רעיון ראוי שאותו כל סטודנט יפתח (במהלך הסמסטר) לכדי סיפור.**

4. **על מה אנחנו כותבים? הפרמיס (premise) של דרמה.** האתגר הגדול הניצב בפני הכותב, להבין על מה הסיפור שלו? איך ניתן להבין מהי מהותו של רעיון דרמטי וכיצד ניתן למצוא עקרון תמטי שסביבו כל חלקי הסיפור הדרמטי נסובים? **מטלה – לנסח עקרון תמטי של הסיפור במשפט אחד.**
5. **דמות – פסיכולוגיה, פיסיולוגיה, סוציולוגיה, אבולוציה.** כיצד ניתן לכתוב דמויות מעניינות וקוהרנטיות שיישאו על כתפיהן את עלילת הסיפור כולו. בחלק זה נלמד להכיר את הדמויות עליהן נכתוב, מאיפה הגיעו ולאן הן הולכות, מהו הרצון שלהן, מהן נקודות החוזק והתורפה שלהן.
6. **הגיבור כחלק ממארג רחב של דמויות – פרוטגוניסט, אנטגוניסט, בעלי ברית ומכשולים.** בחלק זה נלמד כיצד לתזמר את הדמויות שלנו דרך פונקציות דרמטיות מהותיות. מטלה – לכתוב תיאור דמויות העונה לעקרונות אותם נלמד בכיתה.
7. **עלילה – עקרונות המבנה הדרמטי.** סידור פעולות הדמויות מהתחלה ועד הסוף דרך המבנה המסורתי של דרמה. הצעדים ההכרחיים לכתוב סיפור "כתוב היטב": מהם הצעדים ההכרחיים במסעו של הגיבור, כיצד ניתן להעריך את נקודות התורפה או החוזק של סיפורים, מדוע סיפורים מסוימים עובדים ואחרים לא.
8. **עלילה (חלק ב') – חלוקה של הסיפור למערכות** (על פי מבנה שלוש המערכות) ובפרט התמקדות במערכה השנייה של הסיפור, המקום בו המספר נדרש להמציא את עצמו מחדש (אוקיי, יש לנו רעיון מצוין, מה עכשיו?). **מטלה – לכתוב את עלילת הסיפור מהתחלה ועד הסוף, כשתיעני למבנה המסורתי של סיפור דרמטי.**
9. **עלילה (חלק ג') – איך לכל הרוחות אנחנו מסיימים את הדבר הזה?** כיצד ניתן להניע את הגיבור שלנו לעבר ההתרה של העלילה – האם הדמויות יזכו בהארה חד פעמית או שמא במפלה הרסנית?
10. **סצינה – סיפור בזעיר אנפין.** דיון ברכיבים הנחוצים לכל סצינה טובה. כיצד הסצינה מתקשרת למבנה העלילתי בכללותו. מהי הפונקציה של סצינה כיחידה אוטונומית?
11. **דיאלוג – אמנות הסאבטקסט.** טקסט מול סאבטקסט – הגישה הדיאלקטית. איך לכתוב סיפור מבלי לפרט על מה הסיפור? איך לכתוב קונפליקט מבלי לפרט את מהותו? **מטלה – לכתוב סצנה מהטקסט הדרמטי שנכתוב.**
12. **סיכום – הכותב כהוגה.** בחלק מסכם זה של הסדנא נדון באלמנטים המבדילים בין סיפור נחמד לבין סיפור מופלא – כותבים כאמנים החושפים בפני קהלם אמיתות מודחקות, תובנות חד פעמיות המעלות יצירות מופת לדרגה אסתטית חדשה.
- עבודת סיום – הגשת הטקסט הדרמטי (הקצר) שפותח במהלך הסמסטר בכללותו.**

דרישות והרכב ציון הקורס

משקל בציון הסופי ** (יש למחוק את המיותר)

נוכחות	__X__	חובה	__	בחירה
בחנים ***	-	%	_____	
עבודות	-	%	__40__	
עבודת גמר	-	%	__40__	
השתתפות	-	%	__20__	
מצגות	-	%	_____	
סה"כ	-	100%		

חובה לסמן אם הנוכחות היא חובה

אין חובה לקיים את כל המטלות שברשימה, אפשר להוסיף סוגים אחרים של מטלות בהתאם לבחירתכם (זו רק דוגמא)

רשימה ביבליוגרפית (לא סופית):

Macbeth (William Shakespeare), **Misery** (Novel by Stephen King, Script by William Goldman), **When Harry Met Sally** (Script by Nora Ephron), **Dangerous Liaisons** (Novel – Pierre de Laclos, Play and Script – Christopher Hampton), **Streetcar Named Desire** (Play – Tennessee Williams), **A Doll's House** (Play – Henrik Ibsen), **Glengarry Glen Ross** (Play and Script – David Mamet), **Fleabag** (Phoebe Waller-Bridge).

Excerpts from The Poetics (Aristotle), **Tragedy, the Greeks, and Us** (Simon Critchley), **The Art of Dramatic Writing** (Lajos Egri), **The Anatomy of Story** (John Truby).